

KARTA POLSKI z OZNACZENIEM ROZBIORÓW 1772, 1793 i 1795:

Rys historyczny.

Granice Polski w ostatnim wieku nieleżały w swoich naturalnych posiadach. W stronie północno-zachodniej Pomorze oderwało się od korony przez koncesję króla Stanisława Augusta, który tym krajem osobnych nadat książąt Niemcy oddali kraj Łużycki; Czesi Morawy; część górna Pomorza, Ukraina Brandenburska, dostala się, częścią zastawę, częścią podbojem, w rękę Brandeburgii, około 1630 Silesję oddał od Polski 1535. W 1621, przez traktat Żelazowski, Polska straciła zwierzchność nad Mullanami i Wolaczymi. Inflanty i Estonia, zgłoszone dobrowolnie z Polską 1561, oddły od niej w skutek wojny ze Szwecją 1620 i 1633, wyjąwszy powiaty Dynaburski, Łucyński i Rzezycki. W 1667 Prusy Wschodnie stały niezależnymi od Korony polskiej; powiaty Ławemburski i Bytomski przeszły w lenne posiadanie margrabiów brandenburskich. Bunt kozacki i wojny z Moskwą oderwały 1667 Ukrainę Zadnieprzańską czyli Rus Małą i Kijowem. Traktat Bucaczki 1672 przyznał Turkom posiadanie ziem nad brzojami Morza Czarnego. Zmowa polityczna pozbawiła Polskę (1772) do Rosji, Rusi Czarnej i Inflant polskich; do Brandeburgii, Prus Zachodnich, wyjąwszy Gdańską i Toruń; do Austrii, Podgórze, Rusi Czerwonej i Spisza, najechanego już w 1770. Zabór 1793 dopełnił się zajęciem Wielkiej Polski, Gdańska, Thornia i części Mazowsza, przez Prusy; Rusi Białej, części Wołynia, całego Podola i Ukrainy Przednieprzańskiej, przez Rosję. Najazdem 1795 Rosja zabrała resztę Wołynia, Litwy, Zmudę i Kurlandję; Prusy zajęły resztę Mazowsza, Podlasie i część Litwy; Austria zagarnęła Lubelskie i część Mazowsza. Traktat Tylżycki 1807 ustanowił Wielkie Księstwo Warszawskie z krain najechanych przez Prusaków, wyjąwszy Prus Zachodnich zostawionych przy dworze berlińskim. Gdwińsk dostał tytuł wolnego miasta. Rosja otrzymała obwód Białostocki. Zwycięstwem 1809 powróciły Polsce Lubelskie, Zamość i Kraków z połową Wieliczki. Traktat wiedeński wywrwał Księstwo Warszawskie obecnemu Wielkiemu Księstwu Poznańskiemu i wraz z Gdwińskiem oddał je pod władzę króla pruskiego; Kraków z okęgiem dostał nazwoisko wolnego miasta; reszta zaś księstwa Warszawskiego z tytułem królestwa Polskiego przyłączono do Rosji.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

M II 139
nr. inw.: 808

BIBLIOTEKA KORNICKA
808 M II. 139